

Отже, з урахуванням таких факторів впливу як: реформа системи охорони здоров'я на вторинному та третинному рівнях надання медичної допомоги; пандемія COVID-19; реформування спеціалізованої медичної допомоги, скорочення фінансування психіатричних лікарень, – можемо констатувати виникнення таких типів міжособистісних конфліктів: між керуючою і керованою підсистемами в рамках КНП «Тернопільська обласна клінічна психоневрологічна лікарня»; між медичним персоналом.

Чинники виникнення міжособистісних конфліктіву лікарні систематизуємо наступним чином: незадоволеність членів колективу розподілом ресурсів; відмінності в уявленнях про перспективу і місії лікарні; неналежні комунікації, при яких нечітка передача інформації, пов'язаної з факторами впливу на роботу досліджуваної лікарні, може стати як причиною, так і наслідком міжособистісного конфлікту, який вимагає врегулювання.

Використані джерела

1. Пінчук І. Безпрецедентність кризи в українській психіатрії. URL: <https://neuronews.com.ua/ua/comments/2020/thought-3/bezprecedentnist-krizi-v-ukrayinskiy-psihiatriyi#gsc.tab=0>
2. Марценковський І. Нові виклики для системи психіатричної допомоги дітям і дорослим молодого віку. URL: <https://neuronews.com.ua/ua/comments/2020/thought-5/novi-vikliki-dlya-sistemi-psihiatrichnoyi-dopomogi-dityam-i-doroslim-molodogo-viku#gsc.tab=0>

Стецюк Олег

(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Желюк Т.Л.)

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Формування громадянського суспільства та правової держави, що ґрунтується на гуманістичних традиціях європейської спільноти вимагає вдосконалення правового забезпечення недопущення

неправомірної поведінки медичних працівників, боротьби та недопущення корупційних проявів у закладах охорони здоров'я. Дотримання правомірної поведінки лікарів передбачено рамками вітчизняного законодавства, зокрема юридичною відповідальністю.

Юридична відповідальність в галузі охорони здоров'я поділяється на цивільно-правову, дисциплінарну, адміністративну і кримінальну. Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я настає внаслідок порушення договірних взаємовідносин суб'єктів цивільного права. Також цивільно-правова відповідальність може бути позадоговірною, наприклад, у результаті заподіяння шкоди майну або здоров'ю особи за відсутності договірних взаємовідносин.

Дисциплінарна відповідальність настає внаслідок порушення працівником закладу охорони здоров'я трудових обов'язків, передбачених законом, колективним договором, правилами внутрішнього трудового розпорядку, контрактом чи посадовою інструкцією.

За незначні правопорушення в галузі охорони здоров'я встановлена адміністративна відповідальність. Ці правопорушення в цілому визначені главою 5 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП). До них, зокрема, відноситься продаж лікарських засобів без рецепта у заборонених законодавством випадках (ст. 424), порушення обмежень, встановлених для медичних і фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності (ст. 442), порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів (ст. 451), порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством) (ст. 462). Типовим проявом юридичної відповідальності є стягненням за вчинення адміністративного правопорушення у галузі охорони здоров'я у формі штрафу.

За найбільш серйозні порушення у медичній сфері Кримінальним кодексом України передбачена кримінальна

відповідальність. Зокрема, за незаконне ведення медичної діяльності; ненадання допомоги хворому медичним працівником; неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником, що вплинуло на погіршення стану чи смерть хворого; порушення прав пацієнта; незаконне проведення дослідів над людиною, злочини проти свободи, честі та гідності особи (незаконне поміщення в психіатричний заклад), злочини проти здоров'я населення (незаконна видача рецепту на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин; порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів). До злочинів у сфері охорони здоров'я можна віднести і службові злочини за умови їх вчинення медичним працівником під час виконання адміністративно-господарських або організаційно-розпорядчих функцій.

Треба виділяти фактичну і нормативну підстави настання юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я. Фактична підстава – це сама протиправна поведінка, яка може мати вираз у формі дії або бездіяльності. Нормативна підстава – це передбачення нормами права певного діяння, яке є забороненим. Задля констатації факту вчинення правопорушення необхідно порівняти фактичні ознаки вчиненого діяння (дії або бездіяльності) з ознаками законодавчо визначеного складу правопорушення. І у разі визначення їх повної тотожності доводиться висновок про вчинення відповідного правопорушення.

Кримінальна юридична відповідальність передбачена за порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини (ч. 1 ст. 143 Кримінального кодексу України), за фальсифікацію лікарських засобів (ст. 3211 КК України). При верифікації різних видів злочинів важливо обумовити криміноутворюючої ознаки неправомірної поведінки медичних працівників та її наслідків. Судова практика до тяжких наслідків відносить спричинення тяжких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень, самогубство, загострення захворювань пацієнта тощо.

Задля більш точного розуміння оціночних понять необхідно надати їх нормативне визначення або здійснити офіційне тлумачення. Застосування медичних підробок може призвести як до затягування процесу одужання, так і взагалі до не одужання, і в кінцевому випадку навіть до смерті пацієнта. Однак задля дієвості зазначеної норми потрібно розробити спеціальні криміналістичні методики щодо виявлення і розслідування даного злочину. Означені дискусійні питання формулювання правових заборон у сфері охорони здоров'я вказують на актуальність подальших наукових дискусій і досліджень у цій сфері. Отже, окремі аспекти юридичної відповідальності за правопорушення у сфері охорони здоров'я потребують вдосконалення правового супроводу і механізмів реалізації.

Використані джерела

1. Реформування системи охорони здоров'я: корупційні ризики та способи їх усунення : матеріали «круглого столу» (м. Харків, 5 груд. 2019 р.) / ред. кол.: Н.О. Гуторова, В.М. Пашков, В.С. Батиргарєєва. Харків : Право, 2019. 124 с.
2. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2020 років URL: <https://moz.gov.ua/uploads/0/691-strategiya.pdf>

Стецюк Федір, Малеш Сергій

(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Желюк Т.Л.)

МЕХАНІЗМИ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Важливим аспектом організації і планування діяльності комунального некомерційного підприємства (КНП) є юридичне закріплення обраної системи мотивації його працівників. Необхідно належно регламентувати механізм мотивування та закріпити його у локальних актах підприємства. Однією із найефективніших форм мотивації є закріплення саме преміальної мотивації працівників. Відповідно до частини 2 статті 97 Кодексу законів про працю України